לאו משום דחזקתו בדוק דקסבר הכל חברים

הם אצל בדיקת חמץ *דתניא "חבר שמת

והניח מגורה מליאה פירות אפי הן בני יומן

הרי הן בחזקת מתוקנים וממאי דילמא שאני

הכא משום דקאמרי הני אמו אמירה דהני

מידי מששא אית ביה אלא מאי דחוקתו

בדוק האי הכל נאמנים כל הבתים בחוקת

בדוקין בארבעה עשר מיבעי ליה אלא מאי

משום אמירה דהני הא לא אמרי הני לא

תפשום מיניה דאין חזקתו בדוק לא לעולם

אימא לך יחוקתו בדוק והכא במאי עסקינן

רמוחוק לן דלא בדק וקאמרי הני בדקיניה

מהו דתימא לא להימנינהו רבנן קמ"ל ביון

דבדיקת המץ מדרבנן הוא *דמראורייתא

בבימול בעלמא סגי ליה הימנוהו רבנן

בדרבנן: איבעיא להו המשכיר בית לחבירו

בחוקת בדוק ומצאו שאינו בדוק מהו מי

הוי כמקח מעות או לא תא שמע דאמר

אביי דלא מיבעיא באתרא דלא יהבי אגרא

ובדקו דניחא ליה לאיניש לקיומי מצוה

בגופיה אלא אפילו באתרא דיהבי אגרא

ובדקו *°דניחא ליה לאיניש לקיומי מצוה

בממוניה: *תנן התם ר"מ אומר אוכלין כל

חמש ושורפין בתחלת שש ר' יהודה אומר

אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש דכולי עלמא מיהא חמץ משש

שעות ולמעלה אסור מנלן אמר אביי תרי

תשביתו שאור מבתיכם הא כיצד "לרבות

ארבעה עשר לביעור ואימא לרבות לילי

חמשה עשר לביעור דסלקא דעתך אמינא

ימים כתיב ימים אין לילות לא קא משמע

לן אפילו לילות ההוא לא איצטריכא ליה

דהא

לא משום דחזקתו בדוק . תימה מאי כ"ד דאי בחזקתו בדוק אם כן מה לריך לאמירה דהני כלל ואומר ר"י דמיירי אם כנון שבעל הבית בעיר אע"ג דחזקתו בדוק כיון דאיתיה בעיר כגון שבעל הבית בעיר אע"ג דחזקתו בדוק כיון דאיתיה בעיר

כב ב מיי פ'ב מסלי חתן ומנס כל' יו סמג פשין לפ פוש"פ הו"ח סי׳ חלו סעיף כ : כג נ מייי שם הלי ית דגבי טבל סמכיכן אחוקת חבר ואין עושיע אויה שם לריך אפילו לישאל היינו משום דכיון ששולח לו לאכול מסתמא תיקנה כד ד מיי׳ שם סלכם שלא יבא לידי מכשול אבל גבי בדיקה יה פוש"ם או"ח שם אפילו לא יהיה בדוק לא יהיה כל כך

עין משפט

נר מצוה

כא א מיי' פ"י מהלכות מעשר הל' ב :

דקסבר. האי תנא: ככל חבירין אנל בדיקה. ואפילו עם הארץ ובדבר שהוא מוחזק חבר מחזקינן ליה שלא עבר זמנו עד שששחוהו: דסנים חבר. הנחמן על המעשרות ומת והניח מגורה לריך לישאל הימט ולהכי מהני אמירה דהני דלא שאליכן אע"ג

מליחה פירות אפילו הן בני יומן שנתמרחו היום הרי הן בחזקת תורה אור מתוקנים דודאי לא ילא מתחת ידו

מסורת

השים

עד שנמר כל מלותו והכא נמי כיון דאף עמי הארן חבירין הן על לקמן פ. ע"ז הבדיקה חזקתן שבדקוהו: וממאי. מא: נדה עו: דהא דקתני נאמנין טעמא משום דהכל חבירים הם אלל בדיקה דלמא אין עמי הארץ חבירים על כך וטעמא משום דקאמרי הני ראינו שבדקו: כל הבחים בחזקת בדוקים מיבעי ליה למיחני . ולא הוה

למיתליה באמירה דהני ומקשינן אלא מדתלא באמירה ודאי איכא למידק הא לא אמרי לא אם כן מאי קא מיבעיא לך תיפשוט מינה דאין חזקתו בדוק ומשני מהא ליכא למידק למיפשט מידי דאיכא לאוקמא להא

כגון דמוחזק לן בהאי דלא בדק כגון [לקמן יי] שראינוהו טרוד או יצא מבעוד יום לדרך ואמרי הני אנחנו בדקינוהו: בבימול בשלמה. דכחיב תשביתו

ולא כתיב תבערו והשבתה דלב היא השבתה : כדרכנן . הימנוהו רבנן בחיובא דליתא אלא מדרבנן דהם הלריכו והם התירו לסמוך באמירתן של אלו וכח בידיהם להאמינם במידי [ב"ת כס: בכורו' יה:נת,] דלאו דאורייתא: מי הוי מקח טעות. לקמן יא:

> עלילותיו ולומר לא כך שכרתי ואין תנאי שלנו קיים מהו לחזור: לפ מבעים היכם דלם יהבי חברם. לאחרים וכדקי אלא כל איש ואיש שעות המעלה הבי בתיב "שבעת ימים שאור לא שמות מקח טעות דחם הייתי יודע שחיט יכ בתיבי בתיבי בתיבי יודע שחיט

ואם בא השוכר לחזור בו על ידי

ימצא בבתיכם וכתיב °אך ביום הראשון כל בדוק לא הייתי שוכרו דודאי ניחא לאיניש למעבד מלוה בגופיה ואי נמי הוה ידע דלא בדיק לא היה מניחו בכך: פלא אפילו באחרא. דנהיגי כל בני העיר לשכור בודקין כל איש

בביתו דאיכא השתא חסרון כים אפילו הכי אי ידע ביה אתמול דלא בדיק לא הוי הדר ביה דניחא ליה

כו' והחי דקה הדר ביה משום מלתא אחריתי היא דאשכח ביתא אחריתי דשפירא מינה : תנן התם גרסינן ואף על גב דבפירקין היה: ושורפין בסחלם שם . ולה ימתין עד תחלת שבע שהוא אסור מן התורה לפי שאדם טועה *בשעות: ר' יהודה אומר. [נשמה] טועה אדם יותר מכאן ולריך להתרחק מן העבירה יותר ולא יאכל מסוף ארבע ולמעלה: סולין. לא אוכלין ולא שורפין כלומר אין לריך לשרוף ומאכיל הוא לבהמתו כל חמש אבל הוא לא יאכל: דכולי שלמם מיכם חמן משם שעום ולמעלה אסור . מן התורה דאי לא מיתסר עד אורתא לא הוו גזרי ביה דבין יממח לליליה לה טעו הינשי : שבפם ימים שפור לה ימלה בבסיכם. אפילו שעה אחת בתוך השבעת ימים וכתיב אך ביום הראשון תשביתו הרי שהה בו שעה אחת: כא כילד לרכות כו׳ . דעל כרחיך האי הראשון ראשון קודם לכל שבעה קאמר דהיינו ותחומין] ארבעה עשר: ופימה לרבום ליל המשם עשר . שלא ימתין עד הבוקר והכי קאמר אך בכניסת יום הראשון מיד תשביתו דאי משבעת ימים הוה אמינא ימים אין לילות לא :

בעיר ומסיק אי חזקתו בדוק כל הבתים בחזקת בדוקין מיבעי ליה וממילא ידעיכן דאמירה דהני מהני ואין לריך לישאל הימט אפילו אם הוא בעיר ועוד פירש ר"י דס"ד דאיירי דאמרי הני לא היה בדוק שפת הציח פטרה ואכן בדקנו דאי חזקתו בדוק מהימני מגו דאי בעי שתקי אבל אי אין חזקתו בדוק אמאי מהימני ופריך אי הכי כל הבתים בחזקת בדוקין מיבעי ליה דממילא ידעיכן דמהימכי במגו: מדאורייתא בביטול בעלמא סגי . פיי בקונטרס מדכתיב תשביתו ולא כתיב תבערו אלמא השבתה בלב היא וקשה לר"י דהאי השבתה הבערה היא ולא ביטול דתניא בשמעתין רע"א אין לריך סרי הוא אומר תשביתו ומלינו להבערה שהיא אב מלאכה ועוד דתשביתו אמרינן לקמן מאך חלק שהוא משש שעות ולמעלה ואחד איסורא לא מהני ביטול ואומר כ"י או לא ופשטה אביי דלא דמדאורייתה בביטול בעלמה סני מטעם דמחחר שביטלו הוי הפקר מצוה במסוניה וכל שכן וילה מרשותו ומותר מדקחמרינן אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה והא דאמרינן בנדרים (דף מה.) הפקר בפני שלשה מדאורייתא אין לריך: היבונוהן רבנן בדרבנן. אף על גב דכל דבר שהוא בידם מהימנינן להו לנשים ועבדים ואפילו מדאורייתא דמעשים בכל יום שאנו מאמינים לאשה ועבד על השחיטה

מכשול לכך לריך לישאל אם הוא

ושם) גבי מאכילתו שאינו מעושר משמע שסומך עליה לענין חלה ומעשר מכל מקום גבי בדיקת חמץ אע"ג דבידם מ"מ אי הוי מדאורייתא לא מהימנינן להו משום דאיכא טירחא יתירתא ולריך דקדוק גדול כדמוכח בירושלמי שמפרש מפני שנשים עללניות הן ותחומין דרבגן מהימניגן להו לאשה ועבד ולא קטן מדתניא בפ' כילד מעברין (עירובין נח: ושם) אפילו עבד ואפילו שפחה נאמנת לומר עד כאן תחום שבת אבל קטנים לא דגריעי טפי מדחשיב להו בשמעתין בסוף ובפרק שני דכתובות (דף כחי ושם) אלו נאמנים להעיד בגודלו מה שראו בקוטגן עד כאן היינו מהלכין בשבת משמע אבל בקוטגן לא היינו משום דתחומין אין בידם כלל לכך אין נאמנים כמו בבדיקת חמץ:* המשכיר בית לחבירו בחזקת שהוא בדוק . נראה לרשב"א דבשלשה עשר איירי דבארבעה עשר על המשכיר

לבדוק: וכתיב אך ביום הראשון תשביתו. פי' הקונטרם מדמחייב ביום הראשון להשבית מכלל דמקלתו מותר ואין נראה לר"י דהא תשביתו הבערה היא ולא לוה הכתוב לשורפו אלא לאחר איסורו ועוד אי ממשמעות דיום ראשון משמע מקלת מותר מה לריך לאך חלק מיהו ללישנא שני שפירש הקונטרם דא"ך

השבתת ח"ן באח"ם בט"ע אתי שפיר ונראה לר"ו דמייתורא דקרא קדריש ועוד מדכתיב אך ודרשינן לקמן אך חלק פריך : נאיבוא לרבות ליל המשה עשר לביעור. *הוי מלי לשנויי ביום כתיב כדמשני בסמוך וכי נמי משני דאיתקש השבתת שאור לאכילת חמן לא לריך פיין מהרשיל לקרא דמייתי שבעת ימים שאור לא ימלא דמדאיתקש השבתת שאור לאכילת חמן יכול לדרוש הכל כמו שדורש רבי יוסי (הגלילי) לקמן*: [דף ה.]

רבינו חננאל

לאי משום דחזקתי בדוק קסבר הכל חכרין אצל ביעור חמק ותניא חבר בני יוסן חרי הן בחוקת סתיקנין ודחי' לא אלא דאמרי דרינן ומוקמינן לעולם כי האי גונא חזקתו בדוק והא דתניא הכל נאמנין מוחום לו בהאי ביחא דלא בדיק ואמרי הני דבדיק (ניסני') [צ"ל נאמנין] כיון דבדיקת חמץ מדרבנן היא דאי מדאורייתא בבימול כעלמא סגי לה הימנינהו ועבדים וקפנים בפילתא דהיא מדרבנן ונדחית: המשכיר בית לחבירו בחזקת בדוק ונמצא שאינו בדוק כי האי מקח מעות הוא הני מקח שעות דניחא. למעבד חמץ בי"ד משש שעות ולמעלה אסור מראוריית' מנא לן ופשים לה אביי חכן בהאי מעמא והאי יי שייכא בדר' יוםי הגלילי כדבעינן למימר קמן שנאמר (שמות יכ) שבעת ימים מצות תאכלו ונו' ואי אפשר יביום התוא אתה אוכל ועל הניקור ובפ' המדיר (כתובות עב. שנאמר שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם השבתת שאור לילי מ"ו הראשון תשביתו שאור כתיבולא בלילה שפעי' ום טוב הראשון הוא ל"ל המץ] שנאמר שבעת ימים שאור לא משעה שנאסר באכילת חמץ (ביום) הווהר לאכילת מצה שנאמר

יכר׳ וכתיב בערב תאכלו

סצות ונו' שים דבענין

קידם חיוב אכילת מצה

ליל פ"ו הוא נפצא היוב

השנתת שאיר שרצא

ה דחיוב אכילת מצה

וועיע תוספות ד"ה כחן ועוד 25 (q. 7"5

בלינן השרם גם׳ דניחא ליה לאינים לקיומי מצוה כממוניה . עי׳ לקמן דף י ע"ב חוס׳ ד"ה במשניה : שום לרכות י"ד לביעור . עי׳ תשובת הרץ סימן כ"ג :